

Promemoria

Uppgiftsskyldighet för vissa stödåtgärder

Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2025/00011

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler	4
3	Ärendet.....	5
4	EU:s regler om statligt stöd.....	5
5	Registerskyldighet enligt EU-förordningarna om stöd av mindre betydelse	6
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	10
7	Konsekvenser.....	10
8	Författningskommentar.....	11

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Den 1 januari 2024 trädde två nya EU-förordningar om stöd av mindre betydelse i kraft. Enligt EU-förordningarna ska information om beviljat stöd av mindre betydelse från och med den 1 januari 2026 registreras i ett centralt register. Den 10 december 2024 antog Europeiska kommissionen ändringar i ytterligare en EU-förordning om stöd av mindre betydelse. Enligt den EU-förordningen ska information om beviljat stöd av mindre betydelse från och med den 1 januari 2027 registreras i ett centralt register. Promemorian innehåller det förslag till ändring i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler som de nya EU-förordningarna medför.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler

Härigenom föreskrivs att 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §¹

Den som genomför en stödåtgärd som godkänts av Europeiska kommissionen eller som genom en förordning eller ett beslut av kommissionen undantagits från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget ska i den omfattning som kommissionen bestämt

1. lämna uppgifter för offentliggörande och rapportering av stödåtgärden, och

1. lämna uppgifter för offentliggörande, rapportering och registrering av stödåtgärden, och

2. föra register över stödåtgärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgifts- och registerskyldigheten i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

3 Ärendet

Europeiska kommissionen har under åren 2022–2024 genomfört en översyn av EU:s förordningar om stöd av mindre betydelse, med syfte att föreslå reviderade tröskelvärden samt öka kraven på transparens. Översynen har utmynnat i två nya EU-förordningar på området, kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse och kommissionens förordning (EU) 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. EU-förordningarna trädde i kraft den 1 januari 2024. Inom ramen för översynen har Europeiska kommissionen även antagit ändringar i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn. Dessa ändringar trädde i kraft den 16 december 2024.

Denna promemoria innehåller det förslag till ändring i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler som de nya EU-förordningarna medför.

4 EU:s regler om statligt stöd

Bestämmelserna om statligt stöd finns i artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Ett stöd omfattas av statsstödsreglerna om det uppfyller de förutsättningar som anges i artikel 107.1 i EUF-fördraget: 1) stödet gynnar ett visst företag eller en viss produktion, 2) stödet finansieras direkt eller indirekt genom offentliga medel, 3) stödet snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen, och 4) stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Artikel 108 innehåller bestämmelser om kommissionens granskning av statligt stöd. Enligt artikel 108.3 ska medlemsstaterna anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen. En åtgärd får inte genomföras förrän den har godkänts av kommissionen. Detta förbud kallas genomförandeförbudet. Av artikel 109 framgår att rådet får anta förordningar för att fastställa kategorier av stöd som ska vara undantagna från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3.

I rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd fastställs att stöd av mindre betydelse kan utgöra en sådan kategori som kan undantas från anmälningsskyldigheten. Kommissionen kan därmed med stöd av artikel 108.4 i EUF-fördraget besluta om de förordningar om stöd av mindre betydelse som är undantagna från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3.

För närvarande finns fyra nu gällande EU-förordningar om stöd av mindre betydelse:

– kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (allmänna de minimis-förordningen),

– kommissionens förordning (EU) 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI de minimis-förordningen),

– kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (de minimis-förordningen inom fiskeri- och vattenbrukssektorn), och

– kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn (de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn).

För närmare beskrivning av statsstödsreglernas innehåll och tillämpning hänvisas till propositionerna Olagligt statsstöd (prop. 2012/13:84 s. 10–23) och Ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler (prop. 2015/16:156 s. 7–13).

5 Registerskyldighet enligt EU-förordningarna om stöd av mindre betydelse

Promemorians förslag: Den som genomför en stödåtgärd som godkänts av Europeiska kommissionen ska i den omfattning som kommissionen bestämt lämna uppgifter för registrering av stödåtgärden. Detsamma gäller den som genomför en stödåtgärd som genom en förordning eller ett beslut av kommissionen undantagits från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget.

Skälen för förslaget

Nuvarande reglering

Av EU-förordningarna om stöd av mindre betydelse följer att stöd som beviljas ett företag under en viss period och som inte överstiger ett visst belopp inte omfattas av anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget. För att medlemsstaterna ska kunna kontrollera att de angivna taken inte överskrider innehåller EU-förordningarna krav på registerhållning. Medlemsstaterna har kunnat uppfylla detta krav antingen genom att upprätta ett centralt register över samtliga stöd som beviljats av myndigheterna i medlemsstaten eller genom att på annat sätt säkerställa

att uppgifterna registreras och sammanställs så att det i efterhand kan kontrolleras att villkoren i EU-förordningarna följs.

I svensk rätt har kravet på registrering av stödåtgärder införts i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler (statsstödslagen). I stället för att införa ett centralt register har en skyldighet att föra register lagts på den enskilda stödgivaren (12 a § första stycket 2). Skyldigheten omfattar både stödåtgärder som godkänts av kommissionen och stödåtgärder som genom en förordning eller ett beslut av kommissionen undantagits från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget, t.ex. gruppundantagsförordningar eller förordningar om stöd av mindre betydelse. Kravet på registrering av stödåtgärder gäller samtliga aktörer som genomför en stödåtgärd och gäller därför såväl statliga myndigheter som kommuner och regioner (prop. 2015/16:156 s. 15). För att en skyldighet att föra register ska gälla måste det av kommissionens beslut eller förordning följa ett krav på registerföring. Detta har tydliggjorts genom att i bestämmelsen ange att registrering av stödåtgärden ska ske ”i den omfattning kommissionen bestämt” (prop. 2015/16:156 s. 24).

Skyldighet att lämna uppgifter för registrering

Enligt den allmänna de minimis-förordningen och SGEI de minimis-förordningen ska information om beviljat stöd av mindre betydelse från och med den 1 januari 2026 registreras i ett centralt register på nationell nivå eller på unionsnivå (artikel 6.1). Kravet på registrering i ett centralt register gäller även enligt de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn, men först från och med den 1 januari 2027 (artikel 6.1). Någon möjlighet att på annat sätt säkerställa att uppgifterna registreras, så som är reglerat i 12 a § första stycket 2 statsstödslagen, lämnas inte i de nya EU-förordningarna. För att säkerställa att det krav som uppställs i EU-förordningarna uppfylls bör det därför föreskrivas en skyldighet för stödgivare att lämna uppgifter för registrering av stödåtgärden.

Skyldigheten att lämna uppgifter för registrering inträder när det av kommissionens beslut att godkänna en stödåtgärd eller av ett beslut eller en förordning om undantag från anmälningsskyldigheten följer ett krav på att uppgifterna ska registreras i ett centralt register (jfr prop. 2015/16:156 s. 24). Om det av beslutet eller förordningen i stället följer ett krav på registerföring föreligger alltså en skyldighet för stödgivaren att föra ett register över stödåtgärden. För stöd som lämnas enligt t.ex. en gruppundantagsförordning kommer det därför även fortsättningsvis finnas en skyldighet för stödgivaren att på egen hand föra ett register över stödåtgärden. Samma sak gäller för stöd som lämnas enligt de minimis-förordningen inom fiskeri och vattenbrukssektorn eftersom det i dagsläget inte finns något uttryckligt krav på att uppgifterna ska registreras i ett centralt register (jfr artikel 6.2).

För stöd som lämnas enligt de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn inträder uppgiftsskyldigheten först den 1 januari 2027, eftersom det av kommissionens förordning följer att kravet på att uppgifterna ska registreras i ett centralt register gäller först från och med denna tidpunkt.

Vilka uppgifter som ska lämnas för registrering följer direkt av EU-förordningarna och kräver därför ingen ytterligare reglering. De uppgifter som ska lämnas avser stödmottagarens identitet, stödbelopp, datum för beviljande, beviljande myndighet, stödinstrument och berörd sektor (artikel 6.1 i den allmänna de minimis-förordningen, artikel 6.1 i SGEI de minimis-förordningen, och artikel 6.1 i de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn). Av EU-förordningarna följer också att uppgifterna ska lämnas till det centrala registret inom 20 arbetsdagar från det att stödet beviljades eller, i fråga om information om stöd av mindre betydelse som mottagits av en finansiell intermediär, inom 20 arbetsdagar från mottagandet av en rapport om det totala stödbeloppet (artikel 6.2 i den allmänna de minimis-förordningen, artikel 6.2 i SGEI de minimis-förordningen och artikel 6.2 i de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn).

Informationen om beviljat stöd ska registreras i ett centralt register på nationell nivå eller på unionsnivå. Kommissionen arbetar för närvarande med att ta fram ett system för registrering av uppgifter på unionsnivå och senast den 1 januari 2026 kommer ett sådant register att tillhandahållas. Regeringen har ännu inte tagit ställning till om ett nationellt register bör inrättas eller om Sverige bör använda sig av det register som kommer att tillhandahållas av kommissionen. Skäl talar för att Sverige kommer att använda sig av kommissionens register eftersom det får bedömas som det mest kostnadseffektiva alternativet. Förslaget bör därför formuleras som en skyldighet för stödgivaren att lämna uppgifter för registrering av stödåtgärden, utan att närmare ange till vilket register uppgifterna ska lämnas. Det bör vara en fråga för regeringen att i verkställighetsföreskrifter ange på vilket sätt uppgifter ska lämnas för registrering (jfr 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen).

Sekretess

Frågor om sekretess kan aktualiseras när uppgifter om stödåtgärder ska lämnas för registrering i ett centralt register som kommer att vara tillgängligt för allmänheten (jfr artikel 6.1 i den allmänna de minimis-förordningen, artikel 6.1 SGEI de minimis-förordningen och artikel 6.1 i de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn). De uppgifter som ska lämnas, t.ex. stödmottagarens identitet, stödbelopp, datum för beviljande och berörd sektor, bedöms typiskt sett inte vara känsliga för stödmottagarna. Det kan dock inte uteslutas att det avser sådana uppgifter som kan omfattas av sekretess, t.ex. affärs- eller driftförhållanden som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Vad gäller uppgifter om stödåtgärder som handläggs inom ramen för Skatteverkets beskattningsverksamhet kan även 27 kap. 1 och 2 §§ OSL aktualiseras.

Att en uppgift omfattas av sekretess hindrar inte att uppgiften röjs till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning (8 kap. 3 § 1 OSL). Enligt förslaget kommer stödgivarens uppgiftsskyldighet att regleras i statsstödslagen och frågan om utlämnandet till en mellanfolklig organisation kan regleras i verkställighetsföreskrifter som meddelats av regeringen. Den befintliga sekretessbrytande regleringen bedöms därmed

vara tillräcklig för att möjliggöra ett sådant utlämnande som förslaget innebär. Skulle det centrala registret inrättas på nationell nivå finns också en motsvarande sekretessbrytande bestämmelse för svenska myndigheter i 10 kap. 28 § OSL.

Behandling av personuppgifter

I unionsrätten regleras behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (EU:s dataskyddsförordning). I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddsförordningen).

Stödgivare, dvs. statliga myndigheter, kommuner och regioner, behandlar redan i dag personuppgifter när de beviljar stöd i enlighet med olika regleringar. Förslaget innebär en ny behandling av personuppgifterna eftersom stödgivarna ska lämna uppgifter om stödåtgärden för registrering, i stället för att på egen hand föra ett register över beviljade stödåtgärder. De uppgifter som lämnas för registrering avser t.ex. stödmottagarens identitet. Dessa uppgifter kan i vissa fall, framför allt när det gäller enskilda näringsidkare, innehålla information som kan kopplas till en fysisk person. Dessa uppgifter utgör därmed sådana personuppgifter som avses i EU:s dataskyddsförordning. Den behandling som sker i fråga om lämnandet av uppgifter för registrering utgör i grunden en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c) som följer av EU:s regler om statligt stöd och av förslaget i statsstödslagen. Kommissionen har bedömt att kravet på ett offentligt centralt register är berättigat med hänsyn till intresset av öppenhet och information till allmänheten och att det inte inkräktar på stödmottagarnas rätt till skydd av sina personuppgifter (jfr skäl 27 i den allmänna de minimis-förordningen). Det integritetsintrång som behandlingen av personuppgifter innebär måste anses proportionerlig i förhållande till syftet, dvs. uppfylla de rättsliga förutsättningarna för att bevilja stöd. Behandlingen bedöms inte omfatta s.k. särskilda kategorier av personuppgifter (artikel 9), i svensk rätt benämnda känsliga personuppgifter (jfr 3 kap. 1 § dataskyddslagen). I de fall behandling av personnummer blir aktuell bedöms även förutsättningarna enligt 3 kap. 10 § dataskyddslagen vara uppfyllda.

Den sammantagna bedömningen är att EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske med anledning av förslaget.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Skälen för förslaget: Enligt den allmänna de minimis-förordningen och SGEI de minimis-förordningen ska information om beviljat stöd av mindre betydelse från och med den 1 januari 2026 registreras i ett centralt register. Lagändringen bör därför senast träda i kraft vid samma tidpunkt. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

Förslaget innebär att den som genomför en stödåtgärd ska lämna uppgifter för registrering av stödåtgärden i den omfattning kommissionen bestämt. Skyldigheten att lämna uppgifter inträder om stödåtgärden godkänns av kommissionen eller omfattas av en förordning eller ett beslut av kommissionen om undantag från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget, och det av beslutet eller förordningen följer ett krav på att uppgifterna ska registreras i ett centralt register. Syftet är att anpassa svensk rätt så att det uppfyller de nya kraven i EU-förordningarna om stöd av mindre betydelse. Förslaget bedöms inte medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte. Det förslag som lämnas i promemorian bedöms kunna utvärderas i samband med en eventuell översyn av reglerna om uppgifts- och registreringskyldighet.

För företagen bedöms förslaget ha positiva effekter. Genom förslaget säkerställs att de EU-rättsliga kraven uppfylls, vilket i förlängningen innebär att stödgivare även fortsättningsvis kan lämna stöd till företag för stödåtgärder som omfattas av de aktuella de minimis-förordningarna. Det finns i dag inga sammanställda uppgifter om hur många företag som beviljas stöd enligt den allmänna de minimis-förordningen, SGEI de minimis-förordningen och de minimis-förordningen inom jordbrukssektorn, och som därmed berörs av förslaget. Sverige beviljar dock stöd av mindre betydelse i relativt stor utsträckning, och antalet företag som påverkas av förslaget bedöms därmed vara högt. Särskilt små och medelstora företag väntas beröras av förslaget eftersom stödbeloppet som kan beviljas ett enda företag under en treårsperiod är förhållandevis lågt jämfört med stöd som beviljas enligt en gruppundantagsförordning eller efter ett beslut av Europeiska kommissionen. De berörda företagen är verksamma inom en rad olika branscher, med undantag för företag verksamma inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

För statliga myndigheter, kommuner och regioner som genomför stödåtgärder innebär lagändringen att dessa i egenskap av stödgivare i vissa fall kommer att behöva lämna uppgifter för registrering i stället för att på egen hand föra ett register över beviljade stödåtgärder. Med hänsyn

till att stödgivarna redan i dag har som uppgift att föra register bedöms förslaget inte medföra ökade kostnader i fråga om arbetsinsatser. Beroende på hur rapporteringen ska gå till kan det komma att innebära kostnader för it-utveckling. Kostnaderna för it-utvecklingen bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte inskränka det kommunala självstyret.

Förslaget väntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män, för de nationella klimat- och miljömålen eller för de integrationspolitiska målen. Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten och inte heller gå längre än vad som krävs. Några särskilda informationsinsatser bedöms inte vara nödvändiga.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler

12 a § Den som genomför en stödåtgärd som godkänts av Europeiska kommissionen eller som genom en förordning eller ett beslut av kommissionen undantagits från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget ska i den omfattning som kommissionen bestämt

1. lämna uppgifter för offentliggörande, rapportering och registrering av stödåtgärden, och

2. föra register över stödåtgärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgifts- och registerskyldigheten i första stycket.

Paragrafen innehåller krav på att den som genomför stödåtgärder ska iakttä vissa krav som EU-rätten ställer på medlemsstaten Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att den som genomför en stödåtgärd ska lämna uppgifter för registrering av stödåtgärden. Uppgiftsskyldigheten inträder när det av kommissionens beslut att godkänna en stödåtgärd eller av ett beslut eller en förordning om undantag från anmälningsskyldigheten följer ett krav på att uppgifterna ska registreras i ett centralt register (jfr prop. 2015/16:156 s. 24).

Vilka uppgifter som ska lämnas för registrering följer direkt av kommissionens beslut eller förordning.